

Verenigingen zijn het sociale cement van onze samenleving

Manifest voor sterke Leidse sportverenigingen

PvdA PvdA en CDA Leiden

Verenigingen zijn het sociale cement van onze samenleving

De gemeente Leiden werkt momenteel aan een nieuw Beleidskader Sport, Spelen en Gezondheid en Sportaccommodatieplan. De PvdA en het CDA willen sterke, toekomstbestendige verenigingen hierin centraal stellen. Wij hebben namelijk goud in handen met onze (sport)verenigingen. Op 2 oktober kon heel Leiden weer genieten van de taptoe en de vele sportverenigingen die onze stad rijk is. Daarom presenteren wij gezamenlijk dit manifest met een elftal ambities. Deze ambities zijn voor het CDA en de PvdA belangrijk en laten zien hoe beide partijen de komende jaren zich willen inzetten voor het verenigingsleven in Leiden. De kern van deze ambities is dat verenigingen het hart van onze samenleving zijn en daarbij erkenning en ondersteuning van de gemeente verdienen.

Het belang van vrijwilligers en verenigingen is niet te onderschatten. Het kloppend hart van onze lokale democratie is ons maatschappelijk middenveld: de duizenden Leidenaren die zich organiseren in netwerken, coöperaties, stichtingen en verenigingen. In een tijd van groeiend individualisme, staan verenigingen onder druk. De recente studie *Het sportende individu* van het Mulier Instituut laat zien dat daarom juist sportbeleid nodig is dat verenigingen ondersteunt om de sociale cohesie, die verenigingen bieden, te waarborgen.

Veel Leidenaren genieten ervan om wekelijks te sporten. 38% van onze stadsgenoten doen dat nog niet. Juist binnen groepen die veel hebben aan sporten, zoals ouderen of mensen met een beperking, wordt onvoldoende gesport blijkt uit cijfers van het CBS. Het is altijd goed als mensen zelf gaan bewegen om gezonder te worden, maar het is nog beter als mensen lid worden van een sportvereniging. Op verenigingen bewegen mensen structureler, ontmoeten mensen elkaar en maken ze vrienden.

Verenigingen zorgen dat kinderen leren bewegen en volwassenen structureler bewegen

Bijna alle sportende Leidse kinderen zijn lid van een vereniging. Hier leren ze al jong dat bewegen leuk is en krijgen ze belangrijke waarden mee, zoals hoe om te gaan met winnen en verliezen. Hoe eerder kinderen lid worden van een sportclub, hoe langer ze blijven sporten. Leden worden ook gemotiveerd om vaker te gaan bewegen, omdat je je teamgenoten niet wilt laten zitten.

Verenigingen brengen mensen samen en vergroten kansengelijkheid

Op een vereniging ontmoeten Leidenaren uit diverse sociale netwerken elkaar. Ouders en kinderen met verschillende politieke voorkeuren, inkomensniveaus, opleidingsachtergronden of postcodegebieden komen in contact. Via een vereniging bouwen Leidenaren een sociaal netwerk op. Het SCP heeft onderzocht dat dit 'sociaal kapitaal' enorm bijdraagt aan kansengelijkheid.

Verminderen van eenzaamheid

Sinds COVID is het aantal jongeren met mentale problemen toegenomen, blijkt uit cijfers van het RIVM. Het CDA en de PvdA vinden dat erg zorgelijk. Wij denken dat sport een uitlaatklep kan zijn. Sport kan mensen uit hun isolement halen, een gevoel geven dat ze er toe doen en onderdeel zijn van een team. Op een sportclub maak je vrienden voor het leven.

Leiden heeft een bruisend verenigingsleven en de ruim honderd sportclubs zijn van onschatbare waarde voor onze stad. Het RVVB heeft echter onderzocht dat veel sportverenigingen (financieel) in de knel zitten. De kosten lopen op door inflatie en nieuwe energiecontracten, verduurzamen gaat lastig en het blijft lastig om voldoende leden en vrijwilligers te vinden. De Leidse sport heeft een enorme boost gekregen met nieuwe accommodaties zoals het Sportcomplex 1574, Zwembad en IJshal De Vliet en de verduurzaming van de kleedkamers bij UVS, Lugdunum en Roodenburg. Tegelijkertijd moet nog genoeg gebeuren: er moet meer ruimte worden gemaakt voor sport en verouderde accommodaties moeten worden opgeknapt. Hierbij kan concreet worden gedacht aan plannen voor een extra rugbyveld, hockeyveld, sporthal, nieuwe gymzalen en een blaashal.

Het college investeert veel geld om meer mensen aan het bewegen te krijgen. Verenigingen doen datzelfde maar dan met heel veel vrijwilligers. Dat moeten we koesteren en versterken. Helaas hebben we de afgelopen jaren ook voorbeelden gezien waar verenigingen juist vastliepen in de bureaucratie van de gemeente. Een tennisvereniging bleek geen sportbestemming te hebben, een voetbalvereniging moest duizenden euro's betalen voor een vergunning en zaalsportverenigingen betalen veel meer voor een topsporthal ook als ze geen gebruik maken van de tribunes en voorzieningen. Dit kan beter. Daarom lanceren PvdA en CDA een elftal ambities voor sportend Leiden.

Raadsleden Martijn Otten (PvdA) en Tobias Sandoval Garcia (CDA). Foto: Chris de Waard.

Elfal ambities voor sterke, toekomstbestendige sportverenigingen

1. De gemeente is proactief in het ondersteunen van verenigingen en vrijwilligers

De rol van een gemeente gaat wel verder dan alleen het faciliteren van sportverenigingen. Het is in het belang van onze stad dat onze verenigingen floreren en daar hoort een gemeente bij die (a) het verenigingsleven en (b) het doen van vrijwilligerswerk aanjaagt en ondersteunt. Het uitgangspunt moet zijn dat de gemeente niet pas aan de slag gaat als een vereniging bij ze aanklopt, maar zelf actief bij verenigingen langsgaat. De gemeente helpt waar nodig en stimuleert Leidenaren om aan de slag te gaan bij deze sportclubs.

2. Verenigingen zijn partners die goed worden betrokken bij besluitvorming

Sportverenigingen worden soms meer behandeld als klanten of verlengstukken van de gemeentelijke uitvoering dan als maatschappelijke partners. Maar zonder de verenigingen gaat Leiden haar maatschappelijke doelen nooit halen. Daarom horen verenigingen de erkenning te krijgen die ze verdienen. Ze moeten als eerste proactief betrokken worden bij besluitvorming die hen aangaat. De gemeente is er voor de verenigingen en haar leden en niet andersom. De hele gemeentelijke organisatie ondersteunt de ambitie om zoveel mogelijk Leidenaren aan het sporten te krijgen.

3. Sport moet toegankelijk zijn voor iedereen

Helaas zien we in Leiden dat mensen met een kleine beurs gemiddeld minder vaak lid zijn van een sportvereniging. Het Jeugdfonds Sport en Cultuur en Volwassenenfonds werkt heel goed om sport toegankelijk te maken voor Leidenaren. Dit moeten we blijven koesteren. Het college heeft gezorgd dat meer mensen hier gebruik van kunnen maken en de komende jaren moet dat beter gecommuniceerd worden. De gemeente kan daarnaast een actieve rol spelen in mooie initiatieven om kinderen uit armere gezinnen (gratis) te laten sporten, zoals via Leiden Sportzomer of Sportplaza. Ook kan het sportaanbod voor ouderen en mensen met een beperking nog verder uitgebreid worden.

4. We werken met eerlijke tarieven en financiële prikkels om meer te sporten

Veel verenigingen hebben een financiële relatie met de gemeente door de huur van velden en accommodaties. Recent heeft het college een geplande verhoging van deze tarieven geschrapt. Daar zijn het CDA en de PvdA erg blij mee. Het maakt de drempel voor sporten niet hoger. Toch zitten veel verenigingen met financiële uitdagingen, zeker nu het nieuwe kabinet de BTW op sport wil verhogen. De gemeente moet daarom meedenken hoe we sporten voor iedereen betaalbaar houden.

Sinds een aantal jaren kunnen sportaccommodaties onder het lagere OZB-tarief voor woningen worden gerekend en Leiden kan dat ook overwegen vinden het CDA en PvdA. Ook zijn mogelijkheden om af te stappen van marktconforme huren en uit te gaan van gemeenschapsconforme huren, zoals dat nu al gebeurt bij de verhuur van sporthallen en zalen. Zo vraag je van verenigingen een maatschappelijke tarief en moeten commerciële partijen gewoon commerciële tarieven betalen. Tot slot kun je financiële prikkels inbouwen om verenigingen te stimuleren om leegstaande velden beter te gebruiken.

5. Verenigingen worden ontlast en de regeldruk beperkt

Met veel goede bedoelingen worden steeds meer nieuwe regels en verplichtingen over verenigingen uitgerold. Van de gezonde sportkantine tot verplichte VOG-aanvragen. Steeds kleinere groepen vrijwillige bestuurders moeten zo steeds complexere vraagstukken gaan oppakken. De gemeente moet streven de extra regeldruk te beperken en waar het echt nodig is, te zorgen voor goede ondersteuning dat dit zo makkelijk mogelijk opgepakt kan worden. Ook zou de gemeente initiatieven kunnen stimuleren waarbij besturen ontlast worden, bijvoorbeeld door de gezamenlijke inkoop van software (ledenadministratie of financiële administratie) of hardware (ballen, kleding, stroom, etc.).

6. Versterk het kader en ondersteun besturen en vrijwilligers

Leden verwachten steeds beter en professioneler aanbod vanuit verenigingen. In Leiden hebben we in het verleden bijvoorbeeld Gymsport Leiden ondersteunt met een clubmanager. Hier zijn in andere gemeenten ook vele goede ervaringen mee. Zo heeft Amersfoort een project gestart met sportparkmanagers die zorgen dat sportparken goed draaien en de hele dag open zijn voor sociale activiteiten. En Groningen en Rotterdam zorgen via basisbanen dat mensen aan het werk komen en meteen een sportvereniging kunnen ondersteunen. Wij vinden het interessant om een pilot te starten waarbij verenigingen financieel ondersteunt worden om een eigen clubmanager aan te trekken die elk seizoen een aantal vergelijkbare clubs of één sportpark helpt met een specifiek vraagstuk.

7. Clubhuizen en sportparken zijn het hart van de wijk: we blijven erin investeren

Sportverenigingen vervullen een belangrijke sociale functie. Juist voor wijkbewoners die geen lid zijn van de vereniging. Daarom moeten we blijven investeren in onze kantines, kleedkamers en sportvelden. Het CDA en PvdA willen toewerken naar een hoger kwaliteitsniveau van onze wijk sportparken. Ook de komende jaren willen wij blijven investeren in de verduurzaming van clubgebouwen.

Clubhuis de Derde Helft is een mooi initiatief om clubhuizen die overdag leeg staan open te stellen voor ouderen die (meer) willen bewegen of nieuwe mensen willen leren kennen. Dit kan mooi gecombineerd worden met speciaal aanbod voor ouderen, zoals walking football. Ook blijven we werken aan open wijk sportparken die overdag openbaar toegankelijk zijn om te sporten. Wel zou een vandalisefonds kunnen helpen om clubs te compenseren wanneer hun spullen kapot gemaakt worden. Initiatieven om meer Leidenaren te laten sporten of maatschappelijke acties om bijvoorbeeld voor vluchtelingen sport aan te bieden moeten worden aangemoedigd.

8. Geef verenigingen vertrouwen en ruimte voor eigen initiatief

Verenigingen hebben onder hun leden en vrijwilligers veel kennis en kunde. Zij horen de ruimte te krijgen om mee te financieren in betere voorzieningen of in sommige gevallen het beheer en onderhoud van de gemeente over te nemen. Nu stranden goede ideeën nog te vaak op moeizame vergunningverlening of hoge extra kosten.

9. Voldoende capaciteit op verenigingsondersteuning

Leiden heeft meer dan honderd sportverenigingen, maar ondersteunt dat met één breedtesportcoördinator, één topsportcoördinator en twee clubkadercoaches. NOC-NSF adviseert gemeenten om minimaal 1 breedtesportcoördinator per veertig verenigingen te hebben. In het nieuwe beleidskader zal daarom goed bekeken moeten worden hoe we alle verenigingen in de stad goed kunnen bedienen. Een goed voorbeeld is bijvoorbeeld Rotterdam Sportsupport waar verschillende verenigingsconsulenten en pedagogisch adviseurs werken om verenigingen met uiteenlopende vraagstukken te helpen.

10. Breng jongeren op jonge leeftijd in contact met sportverenigingen

Als Leidenaren op jonge leeftijd een passie voor een sport ontwikkelen, hebben ze daar hun hele leven profijt van. Door al op school in samenwerking met verenigingen lessen van verschillende sporten aan te bieden, kunnen jongeren leren welke sport het beste bij ze past. De gemeente kan helpen scholen en clubs bij elkaar te brengen, zodat niet elke vereniging of school dit zelf hoeft uit te vinden. De Rijke Leerdag en Schoolsportcommissie blijven belangrijke initiatieven om kennis te maken met sport. Ook zien wij kansen voor een gratis strippenkaart waarmee kinderen gratis sporten kunnen uittesten. Wij willen verkennen welke mogelijkheden hier in Leiden voor gecreëerd kunnen worden.

11. Goede samenwerking en minder versnippering

Naast de gemeente zijn er vele organisaties bezig met het stimuleren en ondersteunen van sport in onze stad, zoals de Leidse Sport Federatie, Topsport Leiden, Rijnland Beweegt en de Stichting Sport in Beeld. Tijdens de coronacrisis is de samenwerking verbeterd met het Platform Sportstad Leiden, maar het blijft belangrijk om te zorgen dat partijen goed samenwerken en te bezien of de huidige structuur nog verbeterd kan worden. Zo zorgen we dat de ondersteuning effectief blijft en dat clubs de juiste personen weten te vinden. Ook de samenwerking tussen verenigingen en instellingen kan verbeterd worden, bijvoorbeeld via meer multifunctioneel gebruik van voorzieningen.